

Težaven položaj v italijanski politiki

Najvažnejši notranjepolitični dogodek tega tedna je zasedanje centralnega komiteja Italijanske socialistične stranke (PSI), ki ga je strankino vodstvo sklicalo, da bi razpravljalo in sklepal o še vedno osrednjem problemu v italijanskem političnem življenju, to je o obnovitvi sredinsko-leve vladne koalicije. Politični tajniki vseh štirih prizadetih strank so v preliminarjih razgovorih, ki so se zaključili pred nekaj dnevi, ugotovili, da obstajajo danes splošni pogoji za ponovno sodelovanje sredinsko-levih strank na vladni ravni, in so se hkrati sporazumeli, da bodo o podrobnem programu nove vlade razpravljali, ko bo sedanja enobarvna demokristjanska vlada odstopila.

Medtem ko je za demokristjane, socialdemokrate in republikance ta problem tako jasan, da za njegovo rešitev niso potrebna nova zasedanja širših strankinih organov, je socialistično vodstvo smatralo za potrebno sklicati zasedanje centralnega komiteja, češ da je edino ta pristojen, da o tem ključnem vprašanju zavzame dokončno stališče.

Na zasedanju je prvi spregovoril politični tajnik De Martino, čigar izvajanja so tudi zato zanimiva in važna, ker je iz njihrazvidna celotna današnja italijanska politična in družbena problematika.

Socialistični prvak je najprej ugotovil, da je vprašanje ponovne obnovitve štiri-strankarske vladne koalicije postalo aktualno in pereče predvsem zato, ker je današnja vlada dejansko že opravila svoje delo in ker je sestava vlade med demokristjani in socialisti, vsaj v sedanjem trenutku, neizvedljiva.

»Obnovitev sredinsko-leve vlade - je med drugim dejal De Martino - predlagajo demokristjani, socialdemokrate in republikance ter je v sedanjih pogojih edina možna alternativa, če bodo socialisti za to dali svoj pristanek. Če pa jo bomo zavrnil, bodo tveganja in neznanke zelo hude ter se lahko ponovno zgodi, da nastane položaj, iz katerega ne bo drugega izhoda kot razpis predčasnih splošnih političnih volitev. To pa bi seveda politični boj zaostri do skrajnosti, kar ne bi koristilo niti socialistom niti splošni stvari demokracije in bi tudi ne ustvarilo pogojev, ki bi omogočili novo, naprednejšo politiko.«
»V najboljšem primeru - je nadaljeval De Martino - bi se vsaj za eno leto odložila izvedba tistih ukrepov, za katere si je socialistična stranka doslej tako odločno zavzemala; gre za zakonski predlog o razvezi zakona, za zakon o statutu za delavce, za reformo visokošolskih študijev in organizacijske strukture univerz; ustanovitev dežel s posebnim statutom pa bi se zavlekla v nedogled.«
»Ni pa izključeno - je zaključil govor

(Nadalj. na 2. strani)

Čudno zavezništvo na Bližnjem vzhodu

Zadnje dni prihajajo z Bližnjega vzhoda novice o vedno hujših spopadih med Izraelci in Arabci. To stopnjevanje spopadov lahko vsak hip privede do nove vojne med Izraelom in arabskimi državami, v katero bi mogla poseči Sovjetska zveza, da podpre Arabce. Čisto verjetne govorice o tem že krožijo po zahodnih prestolnicah. S tem pa bi bila tudi že ustvarjena možnost za razširitev vojne in celo za tretjo svetovno vojno, kajti težko si je misliti, da bodo Združene države dopustile sovjetski poseg v vojno na Bližnjem vzhodu, ne da bi reagirale.

Nasser je v ponedeljek v govoru, ki ga je imel na zborovanju parlamentarcev iz petdesetih držav v Kairu, ponovno izjavil, da spora med arabskimi državami in Izraelom ni mogoče rešiti drugače kot z novo vojno. Zavrnil je misel na direktna pogajanja z Izraelom, kot jih želi izraelska vlada; ošabno je izjavil, da so taka pogajanja možna samo, »če narodi priznajo svoj poraz«, s čimer je hotel reči, da bi Arabci s tem, da bi se začeli pogajati z Izraelom, priznali svoj poraz v šestdnevni vojni leta 1967. Egipčanski vodja si namreč dela iluzije, da Arabci niso bili zares poraženi v tisti vojni, dokler tega ne bodo priznali. In v tem je zapopaden v bistvu že ves problem — namreč da Arabci niso sposobni, ali pa nočejo priznati stvarnosti. Domišljajo si, da je stvarnost tisto, kar jim slika njihova od sovraštva razvneto fantazija, in tako ni nič čudnega, če nadomeščajo dejanje z besedami. Strastne in zveneče besede jim pomenijo že isto kot dejanja, kot pri mnogih orientalskih in tudi južnoevropskih narodih.

Nasser verjetno ni tako kratke pameti, da bi se ne zavedal, da Egipt niti v morebitni četrti vojni ne more premagati Izraela. Če bi se Izrael in arabske države ponovno sprijeli, ne glede na to, kdo bi napadel (to bi bila gola formalnost oziroma le taktična poteza, da se prehitni nasprotnika), bi bila vojna verjetno še celo krajša kakor leta 1967, kajti Izraelci bi najpozneje v 48 urah zasedli Kairo in Aleksandrijo, pa tudi Amman in verjetno tudi Damask, če bi se spustila v vojno še Sirija. S padcem Kaira in Aleksandrije pa bi bilo konec egipčanskega odpora, kajti Egipt bi s tem izgubil vsakršno možnost za nadaljevanje vojne, razen morda za gverilsko vojskovanje, ki pa nikoli ne more odločilno preobrniti položaja, čeprav lahko prizadeva nasprotniku neprijetne izgube. S takim razvojem bi bilo tudi konec Nasserjeve oblasti. Kaj bi sledilo, ni mogoče reči, toda nedvomno ima Nasser v Egiptu samemu dovolj nasprotkov, ki bi bili pripravljene prevzeti oblast. Da bi mogle sosedne arabske države, Libija, Sudan in Irak, nadaljevati vojno, si ni mogoče niti misliti, saj je to — z Egiptom in drugimi arabskimi državami vred — najbolj

zaostali del sveta z groznimi gospodarskimi in socialnimi problemi. Vse te tri države skupaj ne razpolagajo z vojaško silo, ki bi se dala primerjati moči ene moderne evropske divizije, še manj pa s tehniko in organizacijo, ki jo zahteva moderno vojskovanje.

Če torej Nasser kljub temu hoče vojno, pomeni to, da se hoče delati močnega, da bi si ohranil svoj vpliv na arabski svet, četudi sam dobro ve, da je nemočen nasproti Izraelu in da torej le igra vlogo »močnega« ali pa da se zanaša na sovjetsko pomoč. In v tem je pravi vzrok nenehne napetosti na Bližnjem vzhodu — v arabskem zanašanju na sovjetsko pomoč.

Moskva se je že davno prepričala, da je njen nekdanji cilj: — svetovna revolucija — na kratek rok neuresničljiv in se je zato rajši povrnila k carski politiki imperialistične ekspanzije, ki teži za tem, da čimbolj razširi ruski oziroma sovjetski politični vpliv.

K sovjetski ekspanzionistični politiki spada tudi podpiranje arabske protijudovske gonje na Bližnjem vzhodu. S podpiranjem te arabske manije si skuša Moskva zagotoviti svoj vpliv nad Arabci in jih tako počasi vkliniti v svoj sistem. To se ji je že delno posrečilo, kar najbolj jasno dokazuje dejstvo, da se je Nasser dejansko že odrekel politiki neuvrščenosti, za katero se zavzema predsednik Tito. Zato ta danes ne gradi več na svojega nekdanjega glavnega sodelavca Nasserja, ampak na tanzanijskega predsednika Nyerera.

Če bi Moskva l. 1967 ne bila oborožila Egipta, tako da se je čutil sposoben za zmogovito vojno z Izraelom, bi ne bilo prišlo do šestdnevne vojne. Le samim sebi lažejo tisti, ki trdijo, da je Izrael izzval vojno. Nasser je že tedne prej razglašal vsemu svetu, kako bo uničil Izrael in vrgel Jude v morje. Glavni, čeprav posredni krivec pa je bila seveda Sovjetska zveza, ki ga je z dobavo orožja opogumljala, ker je tudi ona verjela v lahko arabsko zmago. Doživela je razočaranje, toda danes spet hlastno oborožuje Egipt in spet slišimo bojevite Nasserjeve fraze in v kratkem bomo morda spet priče novega skupnega napada treh ali morda petih ali šestih arabskih držav na Izrael. Če bo Sovjetska zveza direktno posegla vmes, je izid seveda negotov, ali bolje, nad Izraelom bo toliko rabljeno končno le izvršilo že davno izrečeno smrtno obsodbo, če ne bo posegla vmes tudi Amerika. Toda to bi mogli imeti daljnosežne posledice za ves svet.

Zločinsko vlogo pri tem igra tudi francoska vlada, ki kot orodje kapitalističnih interesov in v naivnem upanju na uspešno tekmovanje s sovjetskim imperializmom, ter na porast »francoske veličine« v pohlepu po

(dalje na 2. strani)

Težaven položaj v italijanski politiki

(Nadaljevanje s 1. strani)

nik - da bi se po predčasni politični volitvah našli v enakem položaju kot danes, tako da bi morali ponovno načenjati iste probleme. S to zavestjo so socialisti sprejeli preliminarne razgovore z ostalimi sredinsko-levimi strankami, pri čemer so poudarili svoja osnovna stališča in osnovne zahteve.

Kar zadeva vprašanje, ki je bilo lani poleti povod za razkol v socialistični stranki, to je vprašanje odnosov s komunisti, je socialistični prvak dejal, da nova vlada in njena večina ne bi smeli biti zaprti vase, ampak odprti za »prispevke, ki bi jima lahko nudila leva opozicija, zlasti glede na reformne ukrepe«; socialisti hkrati ponavljajo svoje staro stališče, po katerem si pridržujejo pravico, da po lastni uvidevnosti sklepajo, v katerih krajevnih ustanovah (občinah in pokrajinah ter tudi v bodočih deželah) je opozoril sestavljati levo-sredinske ali socialkomunistične uprave, čeprav se strankino vodstvo na splošno nagiba k sredinsko-levim upravam.

V nadaljevanju svojega govora je De Martino bil precej polemičen do komunistov, katerim je med drugim očital, da »podpihujejo razdore v socialistični stranki in da so kljub začetni kritiki sovjetske zasedbe Českoslovaške, vendarle »ponovno poudarili svojo solidarnost s Sovjetsko zvezo in potrdili pravilnost svoje teorije o enotnosti v raznolikosti, ki pa se je izkazala za zelo šibko iluzijo«. »Komunisti - je v tej zvezi še dejal socialistični tajnik - nimajo drugega predloga kot splošen poziv na enotnost levih sil, ki pa ni uresničljiva in tudi v primeru, da bi jo lahko uresničili, bi to utegnilo pomeniti hud premik na desno«.

Razprava se je nadaljevala v sredo, medtem pa je De Martino skušal pridobiti za svojo tezo skupino članov centralnega komiteja, ki sicer pripadajo njegovi struji, a odločno nasprotujejo vstopu socialistov v štiri-strankarsko vladno koalicio ter zahtevajo, naj se o tem problemu sklepa vsaj potem, ko bo znan podrobni program bodoče vlade. Proti predlogu političnega tajnika pa je, kot

znano, leva struja, ki se zbira okrog poslanca Lombardija in ki je ostala tudi ob tej priložnosti dosledna svojim stališčem.

Če bo centralni komite odobril De Martinov predlog, bo sedanja Rumorjeva vlada odstopila in se bodo nato začela dokončna pogajanja za sestavo vladnega programa in za porazdelitev ministrskih mest.

PAPEŽEV ODGOVOR HOLANDSKIM DUHOVNIKOM

Papež je v nedeljo v nagovoru na množico in nato pretekle dni še v pismu vatikanskemu državnemu tajniku odločno odklonil zahtevo večine holandskih duhovnikov, da bi odpravili celibat in bi se mogli poročiti. Papež je poudaril, da je celibat velika vrednota in plod dolgih izkušenj. Celibat omogoča duhovnikom, da se z vsem srcem posvetijo misijonskemu duhovniškemu delovanju. Opozoril je tudi, kako povzročajo zahteve po odpravi celibata motnje tako pri duhovnikih in zlasti še pri bogoslovcih, ki se šele pripravljajo na duhovniški poklic, kot tudi pri vernikih.

V pismu vatikanskemu državnemu tajniku pa ni izključil možnosti, da bi mogli posvetiti za duhovnike že prej poročene moške v deželah, kjer zelo manjka duhovnikov.

Kaplan Martin Čedermac na slovenski televiziji

V ponedeljek zvečer je slovenska televizija predvajala TV priredbo Bevkovega romana Kaplan Martin Čedermac. Knjiga Kaplan Martin Čedermac je izšla prvič leta 1938 v Ljubljani pri Slovenski Matici. Kot avtor je bil označen Pavle Sedmak, kar je bilo izmišljeno ime. Po lastni Bevkovi izjavi so Italijani sumili, da je on napisal knjigo, vendar zanesljivega dokaza niso imeli. Pisatelja je k pisanju knjige izpodbudil težak položaj Beneške Slovenije in njegovih duhovnikov, ker je videmski prefekt avgusta leta 1933 prepovedal rabo slovenščine v cerkvi.

TV priredba Kaplana Martina Čedermaca je ostala zvesta ideji literarne predloge. To

BERTRAND RUSSELL — MODRIJAN STOLETJA

V ponedeljek zvečer je umrl največji filozof, matematik in apostol miru zadnjih časov Bertrand Russel. Ta nadpovprečni modrijan, ki se je do svojega 98. leta dosledno boril za vse vzvišene človeške lastnosti, za dostojanstvo, svobodo in mir je odločilno posegal s svojimi spisi in osebnimi stiki z vodnimi svetovnimi državniki tudi v visoko politiko.

Rojen je bil leta 1872 v angleški rodbini vojvodov Bedfordov in lordov Russellov. Do svojega 36. leta je Bertrand živel med knjigami in študijem filozofskih in matematičnih ved. Polagoma ga je začela privlačevati politika, družbene vede in boj za mir na svetu. Prav ti pacifistični nazori so bili vzrok, da je izgubil vseučiliško stolicu in je prišel celo v ječo. V celici je spisal eno svojih temeljnih del Uvod v filozofijo matematike.

SLOVENSKI ŠKOF MSGR. GRMIČ V TRSTU

V soboto, 14. februarja bo prispel v Trst mariborski pomožni škof msgr. Vekoslav Grmič. Ob 19. uri bo v Slovenskem kulturnem klubu v ulici Donizetti predaval mladini. V nedeljo bo ob 9. maševal v rojanski župni cerkvi, po maši pa bo imel v rojanskem Marijinem domu predavanje za izobražence.

V Trstu se bo g. škof zadržal še naslednji dan.

Čudno zavezništvo na Bližnjem vzhodu

(Nadalj. s 1. str.)

petrolejskih koncesijah oborožuje Libijo, s tem pa dejansko pomaga oboroževati Egipt, kajti 110 lovskih letal »Mirage«, ki jih je prodala Libiji, bo gotovo dobil Egipt. Orožje pošilja tudi Iraku, režimu, ki je dal v enem letu obesiti ali ustreliti že okrog sto ljudi, da bi ustvaril primerno vzdušje terorja in sfanatiziral z javnimi usmrtitvami »izdajalcev« primitivne mase.

Enako kot v Nigeriji, kjer so samo velesile, zlasti Anglija in Sovjetska zveza, v svojem pohlepu po političnem vplivu in po gospodarskih (tudi petrolejskih) koncesijah dajale orožje bojujočima se strankama in tako povzročile tragedijo groznega obsega, ki bi drugače ne bila mogoča, in enako kot že prej v Kongu, tako zdaj tudi na Bližnjem vzhodu samo ščuvanje, podpihovanje in dobav-

ljanje orožja s strani velesil ohranja in razvema spor, ki bi ga bili Arabci in Judje najbrž že davno sami s pogajanja rešili, če bi jih pustili na miru. Arabci bi sprevideli, da je rešitev možna samo s pogajanja, ne pa z vojno. Dokler pa bodo upali na maščevanje z vojno in s sovjetsko pomočjo, na Bližnjem vzhodu ne bo miru. Tako se sovjetska politika tudi v tem primeru kaže kot kužni tok sovraštva, ki širi klice novega sovraštva, kamor koli seže. Slepaga in vnetega zaveznika pa najde v najbolj reakcionarnem zahodnem kapitalizmu, ki za petrolejske koncesije in lahke dobičke takoj izda vse ideale in načela demokracije in človečanstva, katerih imajo njegovi predstavniki v diplomatskih frakih sicer polna usta.

Izrael je pri vsem tem kot tisti, ki se utaplja in silovito brca z vsemi štirimi, da bi se ohranil na površju, grabeč se za vsako bilko, ki mu jo pljuskuje valovi v bližino. Toda v tej igri imperializmov in državnih ter delniških kapitalizmov je njegova usoda več kot negotova.

se ji je posrečilo, kajti pri takih priredbah, zlasti na TV, se rado zgodi, da se spremenijo v cenen spektakel. Zelo dobro je bil prikazan notranji boj v duši glavnega junaka, ki hoče ostati zvest svojemu ljudstvu, nezadovoljnemu zaradi odprave slovenskega jezika v cerkvi. Vendar je kaplan Čedermac izpostavljen nenehnemu političnemu pritisku, opore pa ne najde niti pri cerkveni oblasti, ki se močne politične oblasti boji. Zahtevno vlogo kaplana Martina Čedermaca je odlično igral Jože Zupan. Poleg igralcev iz Ljubljane so sodelovali še nekateri igralci iz Trsta in Nove Gorice. Delo je ljubljanska televizija posnela v neki primorski vasi in so v nekaterih prizorih (na pr. v cerkvi) sodelovali tudi domačini.

TV priredba Bevkovega romana bo prav gotovo vzpodbudila marsikaterega bravca, da se bo spet povrnil k tej knjigi. Čeprav je prvič izšla pred dobrimi tridesetimi leti, je še vedno aktualna. Kaplan Čedermac je medtem postal simbol beneško-slovenskega ljudstva, ki je že več kot 100 let izpostavljeno načrtnemu potujčevanju, zadnje čase pa mu grozi še počasna smrt zaradi množičnega izseljevanja, ki je posledica izredno slabih gospodarskih razmer. M. V.

POJASNILO NAROČNIKOM

Več naših naročnikov se v zadnjem času pritožuje, da ne dobiva redno lista na dom. V tej zvezi uprava Novega lista pojasnjuje, da je nerednosti po vsej verjetnosti kriva poštna uprava, oziroma pismonoše, kajti ekspedicija lista poteka redno in skrbno pazi, da se vsem naročnikom pravočasno odpošlje list.

Zato se bo uprava ponovno pritožila pri poštnem ravnateljstvu in zahtevala, da se nerednosti odpravijo. Uprava Novega lista

Prešernova proslava v Trstu

V nedeljo so tržaški Slovenci proslavili Prešernov spomin v sijajnem okviru gledališke dvorane Kulturnega doma.

Režijo in scenarijo sta sestavila z izredno domiselnostjo Adrijan Rustja in Demetrij

Pismo uredništvu

NE POBIJAJTE PTIC!

Večkrat preišlujem, s kakšno lepoto nas rava obdaruje. Komaj se v zimskih dneh prebudimo, že nas razni ptički s svojim čivkanjem pozdravijo. Posebno pa črni kosi, ki nas že prve dni v marcu s svojim petjem razveseljujejo. Lepo jih je poslušati. So pa ljudje brez vesti, ki ne dajo nič na lepoto v naravi. Taki zaprosijo za orožni list pri oblasti, da bi smeli pobijati vrabce. Ko pa že imajo orožni list, ne pobijajo samo vrabcev, ampak vse ptice, ki jim pridejo pred oči.

Siničke pobirajo vso zimo razni mrčes po sadnem drevju. Enako kosi, ki nam dajejo toliko užitka s svojo domačnostjo in petjem. Toda brezvestneži se ne drže zakona o zaščiti ptičev pevec. Brez skrbi se vdajajo pobijanju koristnih in sploh vseh ptic, tudi sinic in kosov, čeprav bi morali vedeti, da naredijo vse ptice več dobrega kot škode, tako na sadnem drevju kot v vsej naravi. Če že hočejo streljati, pa naj bi streljali vsaj samo šoje, srake in voge, kakor jim pravimo, ki napravijo res tudi nekaj škode, in pa vrane.

Oblasti pa bi se morale poprej zanimati, komu lahko dajo orožni list in komu ne, ker ga bo izkoristil za uničevanje koristnih ptic.

Pa tudi ljudje se pritožujejo, da hodijo nekateri okrog njihovih domov s puško in streljajo ptice; taki strelci pa so nevarni tudi otrokom in drugim. Zato jih ljudje odganjajo od svojih hiš. In imajo popolnoma prav.

Upam, da boste objavili moj dopis, ki naj bi vsaj kakšnega med manj zakrnjenimi pobijavci ptic ganil, da bi jih nehal pobijati in iztrebljati. Kakšen bi bil naš svet brez ptic?

S spoštovanjem in še lep pozdrav

Vaščan Anton Ciglič
Stevec, Križišče št. 1

Cej. Po uvodni Zdravljici, ki jo je podal z občuteno mojstrovino Stane Starešinič, je imel dr. Tončič daljši priložnostni govor o pesniku, njegovih idejah in o njegovi besedni umetnosti. Končal je z Župančičevimi besedami: »Prešerna ljubiti se pravi, ljubiti lepoto in resnico in pravico; ljubiti slovenstvo brez šovinizma in ljubiti človeštvo in vse narode brez hlapčevstva in poniževanja, enak z enakim«. Na sporedu so sledile govoru zopet recitacije in ubran nastop svetoivanskega mešanega cerkvenega zbora pod vodstvom Nade Žerjalove.

Drugi del sporeda je začel moški zbor Vasilij Mirk s Proseka, ki ga vodi Ignacij Ota, z udarnimi skladbami, ki so navdušile vso dvorano. Kot solistka je nastopila sopranistka Berce-Košutova, ki je izredno občuteno zapela Simonitijske talce.

Z nekaterimi samospevi je nastopil tudi mladi basist Ivan Sancin, ki je žel veliko priznanje. Na vrsti so bile še recitacije Jožka Lukeša in Nakrstove. Mo-

gočno, kot vedno, je zaključila to izredno in na umetniški višini izvedeno slavje, Prešeren-Vrabčeva »Zdravljica«. Ponoviti so jo morali med živahnim ploskanjem občinstva, ki je do srca občutilo pesnikovo napitnico Slovencem in vsem narodom v bratstvu in miru.

—♦—

SMRT DR. VOVKA

V Arizoni v Združenih državah je nenadno umrl dr. Vinko Vovk, bivši profesor na slovenskih srednjih šolah v Trstu. Pokopali so ga v soboto v Clevelandu. Točen vzrok smrti ni znan, čeprav je znano, da je umrl od bolezni.

Med službovanjem v Trstu je bil dr. Vovk zelo priljubljen in je zapustil ob izselitvi v Združene države tu veliko prijateljev. V Ameriki si je ustvaril družino in s časom tudi lastno gradbeno podjetje. Bil je tudi na glasu kot odličen matematik.

Naj v miru počiva v ameriški zemlji.

—♦—

V Ljubljani so pokopali v sredo skladatelja Blaža Arničiča, ki se je ubil pri avtomobilski nesreči.

50-letnica teološke fakultete v Ljubljani

Pretekli torek, sredo in četrtek je teološka fakulteta v Ljubljani praznovala svojo 50-letnico. Ob tej priložnosti so pripravili v sredo, 28. 1., v ljubljanski stolnici dve slavnostni predavanji. Pred natrpano cerkvijo, kjer smo srečali tudi več zamejskih Slovencev, zlasti duhovnikov, je najprej govoril dekan teološke fakultete Urbaniana v Rimu dr. Janez Vodopivec o temi »Novo lice Cerkev«. Ni lahko sicer strniti tako obširne snovi v enourno predavanje in še teže ga je povzeti v nekaj besedah. Novo lice Cerkev je pogojeno od dinamike neke višje enotnosti, ki je tudi dinamika popolnejše univerzalnosti. Podlaga obema pa je skrivnost občestva, povezave človeka z Bogom in istočasno človeka s človekom. Zato mora biti v tem smislu dinamična tudi Cerkev, ki je misterij naše udeležbe pri božjem življenju skozi ev-

haristično daritev. Cerkev torej tvori enoto, ker povezuje v duhovno skupnost vse brate, ki priznavajo to skrivnost in skrivnost eshatologije. V to smer je treba tudi razumeti ekumensko delo za zблиžanje ločenih Cerkev, da se ustvari ena sama blagovest miru in ljubezni ene Cerkev za en svet.

Nato je dr. Alojzij Šuštar, profesor bogoslovja v Churu (Švica), govoril o moralni teologiji pred novimi nalogami. Moralna teologija zanima predvsem krščanskega človeka in mu svetuje, kako naj živi in kaj naj mu bo vrednota. Nekoč je Cerkev določala natančna navodila in predpise tudi na moralnem področju, toda zadnji koncil je postavil na glavno mesto božje ljudstvo ter je treba obnoviti tudi moralne nazore, in sicer kot prikazovanje lepote novega in pomlajenega cerkvenega življenja. Postaviti je treba spet ljubezen v središče krščanskega življenja, buditi zavest osebne odgovornosti in socialne odgovornosti ter utemeljiti krščansko posebnost moralnih zakonov in njihovo povezanost z vsemi ostalimi človeškimi vrednotami.

V popoldanskih urah je bila v prostori teološke fakultete diskusija o obeh temah.

V četrtek, 21. 1., pa je bila na programu slavnostna akademija, ki bi morala biti v veliki unionski dvorani, a je bila iz nerazumljivih razlogov v zadnjem trenutku odpovedana.

Slovesnost je bila zato v stolnici, kjer je bilo najprej slovesno bogoslužje z nagovorom ljubljanskega nadškofa. Pri akademiji je vse prisotne, ki so tudi tokrat povsem napolnili stolnico, najprej pozdravil rektor ljubljanske teološke fakultete prof. Fajdiga, o njeni preteklosti in sedanosti pa je spregovoril prof. Anton Trstenjak. Škof Grmič je nato prebral utemeljitev sklepa o podelitvi častnega doktorata našemu sorojaku msgr. dr. Jakobu Ukmarju. Častno diplomo je v njegovem imenu sprejel msgr. Škerl, ki je tudi prebral zahvalno pismo novega častnega doktorja. Slovesnost je zaključil zbor bogoslovcev s pesmijo v staro cerkveni slovanščini »Na mnogaja let«. i. t.

Virgilij Šček - neizčrpen pobudnik

RADO BEDNARIK

3

Nabirali so jih po njegovih natančnih navodilih dijaki, pa tudi preprosti fantje in dekleta po Krasu, Vipavskem in tja do Črnega vrha. Nabranili je po njegovem prizadevanju več sto ljudskih pesmi. Škoda, da se je iz bogatega arhiva v dveh sobah v Avberju marsikaj izgubilo. Med tem dragocenim blagom so bili tudi njegovi izredno zanimivi dnevnik in kronike, ki jih je skoro vsak dan pisal pozno v noč. Nekaj jih je shranjenih v tomajski in ljubljanski knjižnici.

Svojega »gospoda« je imelo vse ljudstvo, blizu in daleč izredno rado.

Vsi so bili žalostni, ko je moral 1939 na ukaz oblasti oditi iz ljudskega okoliša kot upokojenec v Trst. Pa tudi tu so se bali njegovega prevelikega vpliva in se je moral umakniti spet v Lokev, kjer je že kot mlad duhovnik začel samostojno dušnopastirsko pot. Mnogi prebriski življenjski udarci pa so že oslabili njegovo sicer trdno duhovno naravo. Začel je tudi bolehati na želocu. Pa še ni nehal. Prenovil je lo-

kvansko cerkev in tudi ljudi same. Ščekovo ime je še veliko veljalo.

Ob političnem prelomu so hodile k njemu na posvet vodilne osebnosti iz vseh taborov. Vse pa je učil ljubezni in dela za ljudstvo, strpnosti in razumevanja do vseh. »Ljudstvu boste pomagali v prvi vrsti, če ga izobrazite, da se bo samo zavedalo tudi svojih pravic.« je vedno ponavljal. »S silo se ne more voditi narodov. Mi pa moramo postati most še posebej med dvema sosedoma.«

Leta 1947 je hudo zbolel. Iskal je zdravja v Ljubljani, a je podlezel bolezni 9. julija 1948. Prepeljali so ga v Avber, kjer čaka ob materi večnega vstajenja. V duhovni oporoki je še napisal: »Verujem trdno vse, kar me je učila moja mati. Ljubil sem svoje slovensko ljudstvo. Nisem iskal ne časti, ne denarja, ampak samo blaginjo svojega ljudstva. Njega nisem nikoli varal in mu delal lažnih obljub. Apostolska vera je zame neomajna skala.«

To so besede ob smrti pravičnega!

(Konec)

Tržaškega

Dve Sartrovi deli na tržaških odrih

Pred kratkim smo imeli na tržaških gledaliških odrih dve Sartrovi deli, ki sta si močno različni po zasnovi, po načinu obravnave in po pripovednem slogu, saj se je v dramih »Nepokopani mrtveci« avtor spoprijel z osnovnimi vrednotami človeškega življenja, kot so smisel življenja, neupravičenost nasilja, človekova osamljenost pred pojavom smrti. Medtem pa se je v komediji »Nekrasov« Sartre lotil rušenja meščanskih mitov na satiričen in celo sarkastičen način. To zadnje delo je italijansko tržaško gledališče uvrstilo v svoj letošnji repertoar. Vsi nastopajoči so zaigrali uglajeno, lahko in miselno angažirano igro; posebno pa gre pohvaliti izdelane like, ki so jih naštudirali Giulio Buseti, Mario Pisu, Franco Spartelli in Marinella Laszlo.

Komedija »Nekrasov« je nastala leta 1955 v času hladne vojske med Vzhodom in Zahodom ob aferi, ki sta jo sprožila dva francoska časnikarja, ki sta obtožila sovjetskega državljana Kravčenka, da je agent ameriške tajne službe. Zato si je Sartre v tem delu zlasti privoščil časnikarske kroge in tisti okoli način mišljenja in pisanja, ki je bil tedaj zanje značilen. V to okolje je avtor postavil svojega glavnega junaka, Georges de Valera — Nekrasova, ki pojmuje cinizem kot edino orožje proti družbi, istočasno pa ostaja izkoriščevalec nje same. Intelektualec torej, ki se odpoveduje realnosti in mora zaradi tega propasti kot vsi njemu podobni. Umakniti se mora iz življenjske igre z grenko zavestjo, da ga je prav tista družba, iz katere se je vedno norčeval, zaslužila in izrabljala. Čeprav je delo napisano kot komedija, je vendar vsekozi opaziti pisateljev filozofski credo, se pravi, odgovorno govoriti zavestnim ljudem o tem, kakšni so.

Temu pisateljevemu vodilu ustreza tudi

drama »Nepokopani mrtveci«, ki so jo zaigrali igralci Idrijskega dramatičnega društva v soboto, 24. jan., v prosvetni dvorani na Opčinah. V nasprotju s prejšnjim, to Sartrovo delo občinstvo takoj zagradi in pretrese, zaradi svojega preprostega, celo shematičnega, zato pa toliko bolj izrazito krutega dogajanja.

Miličniki hočejo pripraviti ujetnike do tega, da bi spregovorili in s tem dokazali svojo strahopetnost, ki bi opravičila njihovo zverinsko mučenje. Uporniki pa se zavedajo, da si samo z molčanjem lahko ohranijo človeško dostojanstvo in da edino z molkom lahko izpričajo ne le svoj pogum, ampak tudi svojo človečnost, in da dokažejo najprej samim sebi smisel svojega življenjskega dela in tudi smrti.

Delu je režiserka Draga Ahačič dala hiter tempo, zato da se v križanju raznih usod

ne bi morda pretrgal tudi psihološki proces, ki ga avtor razvija pred nami od vsega začetka tja do zadnjega rafala. Saj za to tudi gre, da te ne zapelje potek dogodkov do take mere, da pozabiš slediti avtorjevi osnovni misli. Ahačičeva je delo vsekakor dobro in skrbno pripravila, zlasti pa gre pohvaliti prizadevne igravce — amaterje, ki so s svojo zrelo igro ustvarili tako prepričljive in življenjske like. Se posebej naj omenim toplo in mehko, pa istočasno strogo in celo neizprosno kruto edino žensko figuro, Lucie, ki jo je podala Milena Brelihova. Seveda pa je ves ansambel zelo dobro zaigral, saj so takoj vzpostavili stik z občinstvom in ga navezali na dogodke na odru. Občinstvo pa jih je nagradilo ob koncu z dolgim ploskanjem. Nastopajoči so prejeli tudi rože, v znak priznanja, od Slovenskega gledališča in p.d. Tabor.

Igor Tuta

V nedeljo, 8. februarja, ob 17. uri v svetoivanskem Marijinem domu v Trstu

PUSTNA PRIREDITEV

Nastopil bo svetoivanski pevski zbor. Josip Kravos pa bo predvajal izvirne komične prizore.

Prosvetno in športno delovanje v Nabrežini

OBČNI ZBOR S. P. D. »IGO GRUDEN« IN Š. D. SOKOL

V soboto, 31. januarja, je bil v prosvetni dvorani v Nabrežini redni letni občni zbor tamkajšnjega prosvetnega in športnega društva. Udeležilo se ga je lepo število članov, ki so s tem pokazali, da so jim vedno bolj pri srcu delo in prizadevanja obeh društev. Občnemu zboru so prinesli pozdrave za »Športne igre« prof. Bojan Pavletič, za »Bor« Dušan Košuta, za S.P.Z. Edvin Švab in za občinsko upravo župan Drago Legiša. Najprej je podal poročilo predsednik Antek Terčon. Prikazal je zlasti smernice, katere je imel lanskoletni odbor pri svojem delu. Poleg tega pa je omenil tudi nekaj

konkretnih problemov, kot na primer problem sodelovanja vseh slovenskih zamejskih kulturnih organizacij, in problem, ki bi nastal ob morebitnem vstopu S.P.Z. v neko italijansko vsedržavno združenje. Ko je govoril o športu, pa je izrazil željo, da bi čimprej prišlo do ustanovitve skupnega zamejskega športnega organa.

Tajniško poročilo je podal Bojan Brežigar, ki se je tudi dotaknil splošne slovenske problematike. V zvezi z lanskoletnim delom obeh društev je omenil skrb za ohranitev starih slovenskih napisov, skrb za dvojezične napise, skrb za tri pevske zборе (otroškega, ženskega in moškega) in za organizacijo že tradicionalne poletne športne manifestacije »Trofeja Sokola«.

Po poročilih se je razvila razprava in padel marsikak zanimiv predlog, ki ga bo novi odbor prav gotovo vzel v poštev. Po razrešnici staremu svetu so bile volitve novega, ki ima več članov kot prejšnji, ker so pristopili tudi člani raznih okoliških vasi. Sledila je diskusija o statutu in končno je bilo sklenjeno, da bo izvoljen v celoti ves novi odbor na prvi seji sveta, ki bo v petek, 6. t. m.

i. t.

Podelitev častnega doktorata msgr. J. Ukmarju

Kot kratko omenjamo na drugem mestu, so se proslave 50-letnice teološke fakultete pri univerzi v Ljubljani zaključile dne 29. januarja s podelitvijo častnega doktorata našemu tržaškemu rojaku in uglednemu znanstvenemu delavcu dr. Jakobu Ukmarju. Mariborski pomožni škof in vseučiliški profesor dr. Vekoslav Grmič je orisal življenje in plodno kulturno ter znanstveno delovanje dr. Ukmarja ter ga nato promoviral za častnega doktorja bogoslovnih ved. Ustrezní uradni dekret je prof. Grmič prebral v latinskem jeziku.

Slavljenec, ki se slovesne promocije ni mogel osebno udeležiti, je teološki fakulteti in njenemu profesorskemu zboru poslal toplo zahvalno pismo, ki je vsebovalo več dragocenih misli, tako, da jih moramo tu vsaj bežno omeniti. »Odlikovanje — pravi dr. Ukmar — predstavlja počaščenje tudi za tržaško škofijo ter potrjuje duhovne vezi, ki družijo Slovence tostran in onstran državne meje.« V nadaljevanju svojega pisma slavljenec poudarja važnost teološke vede, v sklopu ostalih znanosti in še posebej v hierarhičnem vodstvu katoliške Cerkve. Opo-minja nato, kako prihajajo laiki v sedanji po-

koncilski dobi vedno bolj do veljave v organizaciji božjega ljudstva. Prav modro so zato ravnali ljubljanski teologi, ko so tudi laike povabili, naj sodelujejo pri pripravah na bližnjo slovensko cerkveno sinodo, kot je tudi prav, da jih nameravajo povabiti, naj sodelujejo pri sinodalnih razpravah.

Dr. Ukmar še omenja, koliko dragocene energije smo Slovenci pred 70 leti trošili v trajnem in večinoma brezplodnem polemiziranju v okviru svojega lastnega naroda. Zadnji ekumenski koncil pa nas je predvsem opozoril na izredno važnost spoštovanja človekove osebnosti in prave tolerance. Po tej koncilski poti — zaključuje dr. Ukmar — bi morali hoditi tudi mi vsi, da bo med nami več ljubezni, več medsebojnega razumevanja, zaupanja in potrpežljivosti. Teološki fakulteti pa želi veliko nadaljnjih uspehov, kar bo prispevalo, da bo Slovenija postala v vsakem pogledu zdrava in krepka dežela, na katero bodo zamejski Slovenci ponosno gledali in se nanjo z zaupanjem naslanjali.

Za visoko priznanje, ki ga je bil dr. Ukmar deležen v slovenski prestolnici, mu ponovno iskreno in prisrčno čestita tudi naš list.

»ROKOVNJAČI« V FINŽGARJEVEM DOMU NA OPČINAH

Mladina in odrasli se letos radi zbirajo v Finžgarjevem domu, kjer je bilo že več dobrih prireditev, kot npr. o Božiču, ko sta nastopila z recitacijami tudi pesnica Marija Mijot in pisatelj Josip Kravos.

V nedeljo popoldne pa bo nastopil v Finžgarjevem domu ansambel mladih »Rokovnjači« iz Ljubljane.

KORISTEN IN UMESTEN PREDLOG

Upravni odbor tržaške Občinske podporne ustanove (ECA) je na predlog predstavnika Slov. skupnosti dr. Franca Mlajača pred kratkim sklenil, da bodo odslej vsi domovi za onemogle v Trstu redno prejeli tudi slovenske liste in revije, ki izhajajo v zamejstvu.

Štmaver

ŠAGRA - CESTE

Naš cerkveni patron sveti Valentin je zapisan v koledarju 14. februarja. Ker pa je ta dan sobota, ga bomo obhajali v nedeljo 15. tega meseca.

Domačini se že pripravljajo na ta praznik, ki po navadi privabi na naše prisojne podsa-
bolinske gričke že dolga leta na stotine iz-
letnikov iz mesta in okolice. Samo, Bog daj
lepo vreme! Cerkveni zbor se že prino vadi
v petju. Tudi naši pritrkači se bodo postavili.

Povedati pa je treba tudi to, da se bodo
izletniki letos lahko pripeljali s svojimi vozili
prav do cerkve po asfaltirani cesti. Pred krat-
kim je bila urejena in razširjena na pet me-
trov iz Pevme, po Štradonu, mimo Štantovih
navzgor. Izpeljana je celo do vrha Sabotina,
do državne meje. Letos bo tudi za parkira-
nje dosti lažje, ker je na samem cestišču do-
volj prostora za dva avtomobila vstric.

Popravljen je tudi pot po dolini ob
Pevmici. Tudi elektrika in voda je tod že na-
peljana, kot po vsej vasi. Gostje, ki se radi
ustavljajo pri dobri Klanjščkovih gostilni v
dolini, ne bodo postreženi samo s kozarcem
dobrega vina in dehtečo kuhinjo, imeli bodo
lahko tudi — izvrstno pitno vodo. No, pa
bodo ob šagri raje prvo izbrali tam in tudi
pri drugih »osmicah« v vasi. Torej, veselo
svidenje na dan svetega Valentina — prvega
pomladina.

Iz Goriške

Lepa Prešernova proslava

V nedeljo popoldne je bila v Gorici v pro-
svetni dvorani na Verdijevem korzu Prešer-
nova proslava, ki menda še ni nikoli tako le-
po in pristrčno uspela.

Dvorana je bila popolnoma natrpana,
kljub iepemu vremenu in popoldanski uri.
Zanimivi spored se je kaj živahno odvijal.
Tehtnost mu je seveda dal Komorni moški
zbor iz Celja pod vodstvom Egon Kuneja,
ki je že za uvod zapel vrsto umetnih pesmi.
Sledil je slavnostni govor pesnika Miroslava
Košute, nato recitacije in samospevi naše
Goričanke Ileana Bratuževe. Na koncu so
celjski gostje zapeli še sedem pesmi, ki so
izzvale tako navdušenje, da so morali še dve
dodati.

Res je, kakor se je izrazil slavnostni go-
vornik, taki prazniki so potrebni nam vsem.

NADŠKOF SE JE VRNIL

V soboto zvečer se je vrnil nadškof Co-
colin s svojega misijonskega potovanja v za-
hodni Afriki. Na Slonokoščeni obali je obi-
skal naselbino gobavcev v Manikro, kjer so

zgradili z darovi goriških vernikov trideset
hiš za te bolnike.

Nadškof je šel tudi v druge gobavske na-
selbine. Podrave iz domovine je prinesel tudi
številni italijanski delavski naselbini, ki gradi
pri kraju Kassou veliko hidroelektrično cen-
tralo.

Razgovore je imel tudi z afriškimi držav-
nimi in cerkvenimi osebnostmi. Na svojem
potovanju se je nadškof s pozdravi in raz-
glednicami spomnil tudi svojih Goričanov.
Razglednico s pozdravi iz Afrike je poslal
tudi slovenskim šolarjem v Šolskem domu.

Sovodnje

JUBILEJ — JAVNA DELA

Zadnjo soboto je obhajal devetdesetletni
jubilej najstarejši Sovodenec Ivan Vižintin.
Še vedno je čil in krepak, čeprav mu je sluh
nekoliko opešal. Na svetu je že vse mogoče
poskusil. Najprej se je izučil za kovača, po-
tem je delal v tkalnici v Stražicah, po de-
set ur na dan ter peš tja in domov.

Dolgo let je delal v tržaškem pristanu in
v ladjedelnici v Tržiču do leta 1948. Pomagal
je tudi pri prosvetnem društvu in kot cerkve-
ni pevec. Z ženo Ivano, ki mu je že umrla,
sta vzgajala štiri otroke. Jubilantu Ivanu vo-
ščijo vsi znanci, da bi učakal še stoletni ju-
bilej.

Dela za okrepitev razsvetljave se bodo ne-
mara kmalu začela. Prevzelo jih je neko pod-
jetje iz Pordenona, ki je obljubilo, da bo
do maja vse končano.

KULTURNI VEČER

Prihodnji četrtek 12. februarja bo preda-
val dr. Pavle Merku iz Trsta o temi »Sloven-
ska glasba od potrošnega blaga do kulturne
dobrine«. Predavanje bo kot običajno ob
20.30 v spodnji dvorani Katoliškega doma v
drevoredu XX. septembra v Gorici.

Prosvetno delovanje v Števerjanu

Prosvetno društvo »Sedej« in zlasti še nje-
gova dramska družina delujeta še kar ži-
vahno. Udejstvovanje na odru privablja
večino števerjanske mladine. Dramska dru-
žina »Sedej« je prvič nastopila že leta 1957
z Jalnovo igro Srenja. V naslednjih letih je
skoro vsako leto nastopila s kakim večjim
oderskim delom. Uprizorila je Moliérov igro
Namišljeni bolnik, tri Finžgarjeve domačij-
ske drame, Vombergerjevo Vodo in še druge
manjšega obsega.

Zadnja pa je Jurčič - Govekarjev Deseti
brat. Z njim je dramska družina nastopila
že večkrat.

V nedeljo pa ga je ponovila v dvorani
Katoliškega doma v Gorici v režiji Marjana
Terpina, ki je sam prevzel glavno vlogo in
jo dobro izpeljal. Na gledavce je dobro vpli-
vala posrečena scenarija in tudi kostumi,
razen nekaterih, ki so bili preveč groteskni.
Mladi igralci so se potrudili, da bi čim bolj
podali vsak svojo vlogo. Večini se je to po-
srečilo. Vendar bi bilo potrebno dati vsaki
vlogi tudi ustrezno glasovno podajanje in pri-
merne kretnje. Nekateri množični prizori so
bili premalo razgibani. Toliko v blagohotno
kritiko, saj tudi pri najboljših igralcih ne gre
vse po vrvi.

Gostje, ki jih je bila skoraj polna dvo-
rana, so se zadovoljno razhajali.

Pri izbiranju novih igralskih sporedov bi
pa radi števerjancem, kakor tudi drugim pro-
svetnim društvom svetovali, naj poiščejo tu-
di kaj bolj modernega in sodobnega, ker stare
igre tudi »starim« preveč ne ugajajo. Vsaka
ima pač svoj čas. Seveda, priznati pa je tre-
ba, da je zelo težko dobiti primerna dram-
ska dela. Mladim števerjanskim igralcem pa
bodi izrečena pohvala za ves njihov trud in
prizadevanje.

V soboto 7. februarja zvečer bo gostovalo
Slovensko gledališče iz Trsta s Štokovo bur-

ko »Moč uniforme« v Župnijskem domu. V
torek 10. februarja pa bo društvo priredilo
v svojih prostorih veselo pustovanje za člane
in goste.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Jaka Štoka

MOČ UNIFORME

burka s petjem v treh dejanjih

v soboto, 7. februarja ob 20.00 v Števerjanu.

Smrt uglednega moža

Vrste goriških javnih delavcev in gospo-
darstvenikov iz polpreteklega rodu se stalno
redčijo.

V sredo zjutraj nas je za vedno zapustil
ugledni in sposobni gospodarski in javni de-
lavec dr. Vladimir Baša, ravnatelj Kmečke
banke v Gorici.

Bolehal je že od septembra za hudo bo-
leznijsko. Iskal je pomoči v raznih bolnišnicah.
Upiral se je do skrajnosti s svojim močnim
srcem, nazadnje je pa le podlegel v goriški
bolnišnici kruti usodi v še razmeroma mla-
dih letih.

Rodil se je v Črničah leta 1913 v učitelj-
ski družini. Študiral je v Gorici in je dokto-
riral iz trgovinskih ved na tržaški univerzi.
Po končani vojaški službi je stopil v službo
pri Zavodu za socialno skrbstvo v Gorici,
kjer je dosegel že vodilni položaj. Razmere
pa mu niso bile ugodne. Ko se je s smrtjo
ravnatelja Rijavca izpraznilo mesto voditelja
Kmečke banke v Gorici, je sprejel dr.
Baša ta položaj. Na tem delovnem mestu je
ostal do svoje prezgodnje smrti

Življenje pa mu je v moških letih poteka-
lo tudi v težavah in preganjanjih. Še kot

študent se je vključil v tedanja narodnostna
gibanja in organizacije. Ob koncu avgusta
leta 1944 so ga pograbili in odpeljali v Nem-
čijo. Bil je obsojen celo na smrt. Do leta
1945 je prebil tam v ječi. S tem je dovolj
označena pot tedanjega slovenskega zamej-
skega izobraženca. Malo pred polomom je
bil pomiloščen na dolgoletno ječo.

Po razpadu fašizma in hitlerizma se je
strl na telesu, a ne na duhu, vrnil domov k
družini, ki je med tem že doraščala. Vzgojil
je s svojo soprogo rojeno Kutinovo tri sino-
ve. Vse svoje moči je zastavil za razvoj banč-
nega zavoda, ki mu je ravnateljaval. Poma-
gal pa je tudi pri drugih organizacijah. Po
srcu je bil izredno dober človek. Tudi reve-
žem je rada pomagal, tako da ni vedela levica,
kar daje desnica. Bil je tudi notranje globo-
ko veren mož, kar mu je pomagalo, da je vse
svoje usodne dni v preganjanju in tudi pred
smrtjo vdano prenašal.

Pokopali so ga danes zjutraj ob polenaj-
sti uri. Ženi, sinovom, bratu in sorodnikom
izražamo globoko sočustvovanje z željo, naj
jih tolaži zavest, da bo rajnemu Bog milo-
stiv plačnik.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Literarno podzemlje in slovenska starodavnost

Slovenska prosveta prireja vsako leto TABOR na Repentabru, ki je danes že prava tržaška tradicija in prava tržaška, oziroma prav primorska in zamejska slovenska institucija. Prof. Jože Peterlin pravi v lanski Mladiki (št. 7): »Repentabor ostaja slej ko prej simbol ljubezni do slovenske besede, do izročila očetov, do pesmi, do vsega, kar je lepega in našega. Do vsega, za kar so se naši očetje pred davnimi stoletji borili za temi zidovi in kar so tako vneto branili.«

Repentabor kot TABOR: to niso le pevski nastopi in slavnostni govori, temveč tudi pozdravni govori in želje, da zunaj, pri stari cerkvi, zaživi kaka pristna slovenska igra z vedro in razumljivo vsebino.

Z nekega posebnega zornega kota gledano je ta TABOR slovenske prosvete revija slovenske narodne dejavnosti in osveščenosti na tem prostoru. To je revija z različnimi elementi: petjem, govorom, recitacijo ali igro, in občinstvom, ki je bolj domače sredi tega sveta, bolj projicirano v to, kar se na odru dogaja, bolj med samo igro, ki je končno del njegovega lastnega življenja in del njegove lastne kulture.

Tak tabor pa je v nekem smislu tudi (vsaj do gotove mere) improvizacija in cestno gledališče. Nekaj, kar se sicer še dogaja na nekakšnem odru, a nič več pod prazničnimi lestenci in imenitnimi zavesami, ampak pod milim nebom in v pokrajini.

Danes se veliko govori o cestnem gledališču, ki je zlasti za novo levico po svetu eden od načinov političnega boja. V Nemčiji in drugod po svetu, posebno pa v Ameriki, je že več takih cestnih gledališč, eno med njimi je na primer Bread and Puppet-Theater v New Yorku, ki ga je ustanovil Peter Schumann, nemeč iz Hannoverja, ki pa se je že čisto vživel v ameriško atmosfero. Motto tega gledališča (Gledališče kruha in lutk) se glasi: Kruh je tako važen kot gledališče in gledališče je tako važno kot kruh.

Ni naš namen, da bi v teh vrsticah razmišljali o pravilnosti ali nepravilnosti tega reka. Glavno je le, da prikažemo, kako ti mladi gledališčniki s pomočjo orjaških več metrov visokih lutk, ki so povrh še živo pobarvane, ustvarijo posebno grozljivo atmosfero, ki pa je vedno prežeta z neko socialno zahtevo, z določenim kritičnim uporom ali pa političnim protestom. Gledališčniki, ki so te lutke tudi sami naredili, so v tem gledališču, ki igra kar na newyorških ulicah, posebno v vzhodnem delu vlemesta, vse: igralci in ustvarjalci besedila, režiserji in dramaturgi. Na način tega iz LITERARNEGA PODZEMLJA izvirajočega podjetja se uresničujejo (tako se jim vsaj zdi), po drugi strani pa skušajo reaktivirati za določene probleme sveta širše občinstvo (a to se jim bolj slabo posreči).

Kljub vsej želji, da bi njihovo gledališče postalo politika, je le v prvi vrsti estetika. Seveda estetika s sredstvi literarnega ameriškega podzemlja.

Zelo velik uspeh pa je to gledališče doživelo z misterijem »The cry of people for meat« (Krik ljudstva po hrani). Opisano je stvarjenje sveta in stvarjenje človeka. Sledi Kristusovo rojstvo. Bestialna orgija prikazuje betlehemski umor nedolžnih otrok — ta epizoda pa je povezana s sledečo, ki prikazuje vietnamsko vojno stvarnost in njene žrtve.

Zadnji prizor predstavlja Zadnjo večerjo.

Nadnaravno veliki apostoli (narejeni kot velike lutke) se približujejo k še večje narejeni Kristusovi glavi. Približujejo pa se počasi zaradi svoje izredne velikosti. Ta počasnost in ta velikost ustvari posebno učinkovito napetost dogodka, ki ga spremlja bučno, grmeče petje. Dogaja se čudežni akt zadnje večerje in čudežni akt od tedaj večno prisotnega Kristosovega telesa in Kristusove krvi v bogoslužni daritvi. A tu: prav ob vrhu slovesnosti se prikaže Kristusov križ v posebni, sodobni luči. Jezus pade na odru pod križem, ki je orjaški vojni bombnik. Torej zopet asociacije na sodobnost, na Vietnam in podobne vojne.

Če človek gleda sredstva in rezultate tega (in podobnih) gledališč, ki s pretiravanjem, grotesknostjo, grozo in tudi patetičnostjo hočejo ustvariti v gledalcu poseben misterij doživljenja in življenja, potem se mora spomniti tudi na naše slovensko podzemlje. A tukaj sedaj ne mislim kavarniškega podzemlja, temveč naše NARODNO PODZEMLJE NEŠTETIH OBIČAJEV IZ DAVNIH DNI, ki se manifestira v vsemogočih obredih in maskah. Sedaj v dobi pusta recimo v korantih s Ptujkega polja in podobnem. Človek si želi, da bi to bogato in v nekem smislu neizčrpno zakladnico starodavnega duha, starodavnega trpljenja in starodavne težnje po umetnosti izkopal iz nezasluzene pozabe.

Prav prireditve na prostem, prireditve revijalnega značaja, kot ta na Repetabru, bi mogle

izredno pridobiti na privlačnosti, ko bi odkrile, kako je starodavnost vedno bolj spet tisto, kar se imenuje modernost. Kako je tu navzoč neki identifikacijski skok iz starega v novo, a to novo je že spet staro in tisto staro je že bilo novo.

Jaz si zamišljam naš poletni Repentabor v čudoviti slovenski folklori, ki pa sedaj ni več folklor, ampak že prava življenjska filozofija. Namreč: pokazati svet starih urokov in starih duhov in pokristjanjenje tega zla in te teme v krščansko svetlobo z zelenim Jurijem, ki obglavi zmaja-temo. Pokazati, kako smo Slovenci iz objekta teme postali mojstri-subjekti usode. To vse bi moglo biti povezano z verigo slovenskih ljudskih pesmi in recitalov naše lirike in bi moglo rasti v dramatično napetost in učinkovitost, ki bi bila zanimiva tudi za tujce.

A tó so le skromne misli, ki jih ni tako lahko realizirati. Dokazujejo pa, da svet literarnega podzemlja v New Yorku vendarle ni tako grozno oddaljen od tega, kar predstavlja naš svet in našo tradicijo v tem svetu.

Lev Detela

—0—

Pred kratkim je izšla četrta lanska številka revije »Idrijski razgledi«. Dobi se v Tržaški knjigarni.

Naš tržaški pesnik Miroslav Košuta je objavil pri koprski založbi Lipa novo pesniško zbirko z naslovom »Pesmi in zapiski«. Prva njegova zbirka je imela naslov »Morje brez obale«.

Koprski založba Lipa namerava baje izdati slovenski prevod romana »Drevo sanj« (Albero dei sogni) pisatelja F. Tomizze.

V tisku je nova številka revije »Most«.

Šesta knjiga „Zgodovina slovenskega slovstva“

Slovenska matica v Ljubljani je izdala pred kratkim šesto knjigo svoje monumentalne »Zgodovine slovenskega slovstva«. Napisal in uredil jo je ugledni kritik in literarni zgodovinar Lino Legiša. Knjiga ima s kazalom vred skoraj 450 strani velikega formata ter je bogato ilustrirana s slikami vseh pomembnejših pisateljev. Pri tem je zanimivo, da se slike nanašajo na obdobje, v katerem so bili pisatelji najbolj delavni in plodni, ne pa na sedanost, če so še živi.

Knjiga je zelo skrbno urejena in napisana z izredno vestnostjo in natančnostjo, tako kar zadeva podatke kot tudi, kar zadeva literarno oziroma kritično presojo del in pomena posameznih pisateljev. Lino Legiša je v tem dosleden in ni izpustil nobenega pisatelja, ki bi ga bilo vredno omeniti, niti tistih, ki so le malo objavili, ker so prezgodaj umrli ali padli v zadnji vojni. Pa tudi ne tistih, ki so iz političnih razlogov doslej ostali neupoštevani v povojnih literarnih pregledih in zgodovinah, kot na primer pisatelji in pesniki v begunstvu. Lino Legiša se je držal edino pravih načela, da spadajo k slovenski literaturi in zato tudi v zgodovino slovenske literature ter v njeno kritično presojo vsi tisti, ki pišejo slovensko, in zato je tudi vse upošteval.

Prav tako nepristransko obravnava Lino Legiša pisatelje in pesnike v begunstvu, kot na primer Tineta Debeljaka, Vinka Beličiča, Mirka Javornika in druge. Vendar pa sega v obravnavanju literarnega dogajanja samo do druge svetovne vojne, delno še v čas med njo. Seveda bi imeli tu pa tam kaj pripomniti glede pomena, ki ga daje posameznim pesnikom in pisateljem. V

tem je zelo samostojen. O nekaterih je strnil svojo literarno-zgodovinsko sodbo v nekaj vrstic, četudi bi pričakovali, da se bo dalje ustavil ob njih, pri več drugih, ki so objavili zelo malo in niso izdali nobene knjige, pa se ustavlja nekoliko dalj. Očitno je, da se je tu ravnal poleg osebnih literarnih simpatij in okusu, česar mu pravzaprav ni zameriti, predvsem po kriteriju izvirnosti.

Če se mu je zdelo, da je našel v delih kakšnega pisatelja ali pesnika kaj resnično novega, nove ideje, nov slog, opise novega okolja in ljudi, mu je posvetil več pažnje kakor tistim, ki so sicer več objavili, pa so hodili po že izhujenih literarnih stezah, zlasti kar zadeva domačijsko literaturo.

Ker je zajel v svojo literarno zgodovino le čas od prvega desetletja tega stoletja do konca druge svetovne vojne, je razumljivo, da v njej ne najdemo omenjenega Alojza Rebule, pač pa Borisa Pahorja, ker je Pahor začel objavljati že pred vojno, Rebula pa šele po njej. Lino Legiša je bil v pogledu primorskih pisateljev tostran meje vesten in je med drugim dobro osvetlil delo Stanka Vuka, Andreja Budala, Rada Bednarika in drugih, ki so pisali na Primorskem v času med obema vojnoma ali pa delovali kot organizatorji literarne dejavnosti, uredniki in založniki.

Glede na vse to smo lahko veseli Legiševe »Zgodovine slovenskega slovstva« kot objektivnega vestnega, poštenega in z resničnim znanjem napisanega literarno-zgodovinskega in kritičnega pregleda slovenskega slovstvenega ustvarjenja od začetka moderne do okupacije.

Sodobno kmetijstvo

ČESEN PRINAŠA VISOKE DOHODKE

Česen zavzema v vrtnarstvu pomembno mesto, saj prinaša visoke dohodke. Dragocnosti česna za gospodinjstvo in pomena, ki ga ima v domačem zdravstvu, ni treba posebej omenjati, dovolj je, če glede na te njegove lastnosti omenimo njegov ugoden vpliv na krvni obtok.

KDAJ GA SADIMO?

Sadimo ga od januarja do marca-aprila. Navadno uporabljamo belega, a tudi rožnatega. Zemlja mora biti rahla in humozna. Nima pa česen rad preveč vlažne zemlje. Ob pripravljanju zemlje podorjemo tudi hlevski gnoj oziroma kot njegov nadomestek kompost skupno z rudninskimi gnojili. Slednja dajemo pol kg na 10 kv. m. Rudninska gnojila naj vsebujejo vsa tri glavna hranila, namreč dušik, fosfor in kalij. Ob sajenju uporabimo lez drave stročke. Sadimo jih v razdalji 10-15 cm v vrstah, ki so med seboj oddaljene okoli 25 cm. Stročki, ki jih ne smemo saditi globlje od 5 cm, naj stojijo pokonci, s koreninami navzdol. Za 10 kv. m površine rabimo povprečno 80-100 dkg česna.

ČESEN NI ZAHTEVNA RASTLINA

Česen ni zahtevna rastlina, posebno glede vode. Dovolj je, če ga nekajkrat očistimo plevela in po potrebi zalijemo. V začetku rasti, ko požene nekaj listov, potresemo med vrste 0,5 kg kalcijevega nitrata (nitrato di calcio) in 0,2 kg kalijevega sulfata (solfato potassico). Te številke se nanašajo na že prej omenjenih 10 kv. m. Gnojila ne smemo potresati na liste. Lahko pa gnojilo raztopimo v vodi in ga polijemo po nasadu.

Ko je česen zrel — ko torej začno odpadati listi —, ga izrujemo, posušimo na zraku in zvežemo v kite. Hraniti ga moramo v suhem prostoru. Ni pa priporočljivo česen dolgo hraniti, ker izgubi precej na teži. Višina pridelka v specializiranih nasadih znaša 10-15 kg na 10 kv. m. Česen ima visoko ceno, 800-900 lir na debelo. Dohodek na prej omenjeni površini znaša torej 800 do 1400 lir.

KLASIFIKACIJA ČESNA

Zaradi izvoza na področje Evropske gospodarske skupnosti delijo tudi česen na kvalitetne razrede.

Česen, ki ga delimo na belega ali rožnatega in pa po izvoru (italijanski, francoski, itd.), prodajajo svežega, na pol suhega ali suhega. Čebulice morajo biti zdrave, čiste, nepoškodovane, brez plesni, pa tudi brez ne navadnega vonja ali okusa. Česen, ki ima te lastnosti, razdelijo v tri razrede, pač po teži in premeru, in sicer v extra, prvi in drugi razred.

TOVARNA OCVRTEGA KROMPIRJA

Znano je, da ima kmetijstvo ravno v predelovalni industriji — če je pač res v službi interesov kmetijstva — eno izmed najbolj učinkovitih sredstev za svoj napredek in za zvišanje, predvsem pa jamčenje stalnih dohodkov. Tudi v sosedni Jugoslaviji je nastalo mnogo industrijskih obratov, ki predelujejo kmetijske pridelke. V okolici Čačka v Srbiji, kjer gojijo mnogo krompirja, bodo v kratkem zgradili tovarno ocvrtega krompirja. To bo hkrati prva takšna tovarna v Jugoslaviji. V informacijo naj omenimo, da je v ZDA nad 500 tovarn ocvrtega krompirja.

Proizvodnja in pakiranje ocvrtega krompirja bo potekalo popolnoma avtomatično z naj sodobnejšimi stroji. Stroje bodo dobavili iz Nizozemske. Potem ko bodo zgradili to tovarno, bodo postavili tovarno še za drugo vrsto ocvrtega krompirja in za krompirjev pire. Tako bodo tudi v Jugoslaviji predelovali krompir na industrijski način.

Čačanski okraj pridelava toliko krompirja, da ga pogostokrat ne more vsega prodati. Z zgraditvijo teh tovarn pa ne bodo samo izkoristili dosedanjega pridelka, ampak bodo lahko še precej razširili proizvodnjo.

—o—

TEČAJ SRBO - HRVATSKEGA JEZIKA

Tajništvo Slovenskega gospodarskega združenja sporoča, da je končno po dolgotrajnih prizadevanjih prišlo do pozitivne odločitve za organiziranje dvoletni tečajev za poučevanje srbo-hrvatskega jezika.

Tečaji se bodo vršili pod pokroviteljstvom Konzorcija za tehnično izobrazbo v tržaški pokrajini. Za slovenske tečajnike se bo pouk vršil v prostorih zavoda »Žiga Zois«, za italijanske pa v prostorih Zavoda »Carli«.

Namen tečajev je predvsem zadostiti potrebam po čim večjem znanju srbohrvatskega jezika, zlasti za tiste, ki se udeležujejo kakor koli na gospodarskem področju: v zunanji in notranji trgovini, gostinstvu, turizmu in v drugih gospodarskih dejavnostih.

Tajništvo poziva svoje člane in zainteresirane, naj se takoj prijavijo tajništvu omenjenega tečaja pri zavodu »Žiga Zois« za vpis in zadevna pojasnila.

Jajca z belo ali temno lupino?

Že od nekdaj imajo jajca belo al temno lupino. Verjetno so nekoč prevladovala tista s temno lupino. Sedaj pa prevladujejo jajca z belo lupino, kar je v zvezi s čedalje večjo proizvodnjo jajc v kokošjih farmah. Posebno v Italiji se je uveljavila kokoš »Livornese«, ki daje jajca s popolnoma belo lupino.

Nekateri potrošniki še naprej kupujejo jajca s temno lupino in jih tudi plačujejo dražje. Ta razlika v ceni pa nima nobenega skrivnostnega ozadja. Jajca s temno lupino nesejo kokoši, ki so nekoliko težje in večje, ki zato proizvajalca več stanejo in katerih proizvodnost je manjša od kokoši, ki

nesejo bela jajca. Razlika znaša približno 3 lire na jajce. Ta razlika pa postaja čedalje manjša, ker skušajo s selekcijo odpraviti omenjene razlike v teži in velikosti.

Jajca s temno lupino imajo določeno prednost, ker imajo bolj odporno lupino, kar pa je pomembno. Težje kokoši so tudi manj občutljive za mraz in burjo, so pa povrh tudi mirnejše in stanovitnejše v proizvodnji. Bolj pa cenijo kokoši, ki nesejo jajca z belo lupino, mesarji in seveda potrošniki. Ne smemo pa pozabiti, da razlike v barvi izvirajo lahko tudi iz prehrane, dednih lastnosti in ostalih dejavnikov.

Zahodnoslovenska krajevna imena

Začenjamo z objavo razprave etnografa prof. Milka Matičetovega o pravilni obliki zahodnoslovenskih, torej predvsem primorskih krajevnih imen. To vprašanje vzbuja vedno spet polemike in ravno zadnji čas se je spet razvnela diskusija o pravilni obliki krajevnih imen v Reziji in Beneški Sloveniji. Razprava prof. Matičetovega je bila sicer objavljena v ljubljanskem »Delu« pod naslovom »Zahodnoslovenska krajevna imena« že pred časom, vendar je zaradi zgoraj omenjenega danes še bolj aktualna kot kdaj prej. Zato se nam zdi primerno, da jo ponatisnemo.

Uredništvo N. l.

V »Delu« dne 16. novembra 1967 je glavni urednik Krajevnega leksikona Slovenije Roman Savnik naprosil za sodelovanje vse, ki bi imeli v zvezi z imeni krajev »kaj konkretnega prispevati«. Primorce, Gorenjce in Notranjce je še posebej povabil, »da store to nemudoma«, ker je prva knjiga že pred izidom. Vendar se mi zdi, da bo ta, ki mu zbrano, urejeno in za tisk najbrž že pripravljeno imensko gradivo ni pred očmi, kljub najboljši volji težko pomagal pri stvari. Mislim si bo pač: Kje naj se lotim, kaj naj

povem? To brez skrbi že imajo, to in to že vedo tudi brez mene...

Z nenavadno skromnostjo pa nam je prof. Savnik zaupal, »da popisovalci na terenu gotovo marsikje niso imeli sreče ali možnosti, da bi se porazgovorili z dovolj zanesljivimi informatorji-domačini«. Nemara uredništvo ob določenih imenih čuti še pomanjkljivosti in vrzeli in ima svoje pomisleke, dvome, vprašanja. Objavi naj seznam vseh dvomljivih imen in prepričan sem, da bo Državna založba Slovenije na to dobila ničkoliko konkretnih rešitev, ki jih bo s pridom mogla porabiti.

POTREBEN JE TUDI ZAPIS ZAMEJSKIH IMEN

V pričakovanju, da nas uredništvo Krajevnega leksikona Slovenije natančneje pouči, s čim lahko tudi širša javnost kaj prispeva, pa naj mi bo dovoljeno povedati o krajevnih imenih nekaj misli, ki mi že dolgo leže na srcu. Zasnovan Kraj. Leksikon Slovenije bo kljub še tako otipljivim izboljšavam in razširitvam (Primorsko!) vendarle neke vrste druga izdaja predvojnega leksikona Dravske banovine. Ena

najvidnejših novosti je pač to, da bo publikacija zraven uradnih krajevnih imen dala prostor in poudarek tudi ljudskim.

Ne vem, če je bila uredništvu na voljo obsežna kartoteka imen, ki se je na pobudo in po naptokih prof. Šolarja začela zbirati pri Slavističnem društvu. Spominjam se, da so mi kot študentu doma na Krasu že pred vojsko prišli v roke tiskani obrazci, na katere je bilo treba vpisati za vsako naselje posebej vse podatke, ki jih zdaj našteva prof. Savnik, pa še to in ono zraven. Omenjena obsežna akcija je bila menda priprava za strokovno slavistično izdajo krajevnih imen na celotnem slovenskem jezikovnem ozemlju. Ko bomo dobili strokovno ali poljudno obdelana imena krajev v mejah SRS, bomo to seveda toplo pozdravili, vendar to ne bi smelo niti za hip zavreti one druge, širše imenoslovne akcije. O tem, kako krvavo potrebujemo še prav posebej popis zamejskih slovenskih imen, menda ni vredno izgubljeni besed. Pomagala kot Glonar (Poučni slovar), Čermelj, Sienčnik-Grafenauer, so edino, kar imamo, če ne sežemo po starih (nič kaj lahko dosegljivih!) cerkvenih šematičnih ali drugih uradnih repertorijih izpred prve svetovne vojske.

(dalje)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 8. februarja, ob 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Glasba za klavir; 10.00 Mantovanijev godalni orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: Nikolaj Slastnikov »Na Mars za vsako ceno«, Četrti del; 11.45 11.45 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Canzonissima 1969; 15.30 D. Smole: »Krst pri Savici«, Drama v dveh delih. Radijski oder, režira Peterlin; 17.30 Uglasbitve na Prešernove stihe; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Jazz; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Melodije iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklorne Reharjeva: Poklici: »Godca bom vzela«; 21.00 Semelj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba. Miletič; Godalni kvartet št. 2. Igra kvartet »Pro Arte« iz Zagreba; 22.25 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 9. februarja, ob 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje šole; 12.00 Kitarist Battisti d'Amario; 12.10 Kalanova: »Pomenek s posulkavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Boschettijev trio; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnih; 17.35 Jež: Italijansčina po radiu; 17.55 Obletnica meseca »Giuseppe Tartini, ob 200. letnici smrti«; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »P. Carniel«; 19.10 »Odvetničnik za vsakogar«; 19.20 Znane melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.15 Poročila - Danes v deželni upravi; 20.15 Sestanek s Fansi; 21.05 Kolturni odmevi; 21.25 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti. Pianist Marijan Lipovšek. Kogoj; Tri fuge; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 10. februarja, ob 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Saksofonist Papetti; 12.00 Bednarik: »Pratika«; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 18.50 Righellov ansambel; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Karlo Sancin: Srečanja in doživljaji sredi glasbenega sveta; 19.25 Bergmannov veliki orkester; 19.40 Moški vokalni kvartet, vodi Vrabc; 20.00 Šport; 20.15 Poročila - Danes v deželni upravi; 20.35 Pustni ples. V odmoru; 21.00 »Tržaški pust v pesmih Marije Mijotove«.

♦ SREDA, 11. februarja, ob 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol; 12.00 Trobentač Janes; 12.10 Brali smo za vas; 12.00 Trobentač James; 12.10 Brali smo za vas; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Jež: Italijansčina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol; 18.50 Violinist Zarko Hrvatic pri klavirju Merlak-Corrado; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 19.35 Jazz; 20.00 Šport; 20.15 Poročila - Danes v deželni upravi; 20.35 Simf. koncert: V odmoru 21.15 Za vaso knjižno polico: 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 12. februarja, ob 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Duo Santo in Johnny; 12.00 Marijin dom v ulici Risorta. Pripravil Sergij Pahor; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Jevnikar »Slovensčina za Slovence«; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Koniovič: Koštana, simf. triptih; 18.55 Ansambel »The Ventures«; 19.10 »Pisani balončki«; 19.40 Motivi, ki vam ugašajo; 20.00 Šport; 20.15 Poročila - Danes v deželni upravi; 20.35 Sam in Bella Soewack: »Naši trije angeli«. Komedijska v treh dejanjih; 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 13. februarja, ob 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za drugo stopnjo osnovnih šol; 12.00 »Ljubljanski Jazz Ansambel«; 12.10 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Jež: Italijansčina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za drugo stopnjo osnovnih šol; 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. Božič: Simfonija. Orkester Slovenske filharmonije vodi avtor; 19.10 T. Lomonaco: »Človek v veselju«; 19.30 Na elektronske orgle igra Geršard; 19.40 Postni govori Msgr. dr. Janez Vodopivec: »Polnost časov in blagri«, ureja msgr. dr. Lojze Škerl; 20.00 Šport; 20.15 Poročila - Danes v de-

F.J. * 20 S M R T V POMLADI

»Po kosilu navadno pride, a danes ga še nisem videl. Morda še pride, lahko pa tudi, da šele po večerji. Poglej v dopisno knjigo, če ti je kaj sporočil.«

Pokazal je na debel odprt zvezek sredi mize.

Tine je pregledal zadnje popisane strani, na katerih so napovedovali sestanke ali opozarjali celotno članstvo na kako prireditve ali izlet. Nekaj strani nazaj je našel tudi Janezovo sporočilo. »Tine, če prideš, počakaj me ob pol osmih, po večerji, v klubu! Janez.«

Zdaj je bilo šele zgodaj dopoldne.

Pregledal je »Slovenca«, »Slovenski dom« in nekaj drugih listov in revij, ki so ležali na mizi, nato pa vprašal onega pri mizi, ki je še vedno opazoval oba šahista, če lahko pusti do večera kovček v klubu.

»Jasno,« je rekel oni, ne da bi dvignil pogled od figur.

Ves popoldan je hodil po ulicah, kar tjavendan. Opazoval je hiše, spomenike, prebiral napise, kakor so mu prišli pred oči, in čutil v sebi neko veselo pričakovanje vsega tistega, kar bo doživel v tem mestu. Ogledeval si je knjige v izložbah knjigarn, stopil v notranjost frančiškanske, štmiklavške in nunske cerkve ter se spraševal, v katero od teh cerkva hodi ona k maši. Toda ali je sploh verna? Pogledal je v obraz vsako deklet, ki je šlo mimo, v upanju, da bo zagledal Majdo, toda ni je srečal.

Proti večeru je stopil v neko mlekarico in si privoščil za večerjo kozarec mleka in kos kruha — sklenil je bil, da bo čimbolj varčeval z denarjem, ki si ga je bil prislužil v nekaj tednih dela — nato pa je spet nekaj časa hodil po ulicah, dokler ni kazala ura pol osem. Tedaj se je počasi napotil nazaj v klub.

Soba je bila polna fantov in deklet, toda Janeza še ni bilo.

V gneči se ni nihče brigal zanj. Prepričal se je, da kovček še vedno stoji v kotu, nato je poslušal pogovore in čakal. Vsi so se poznali med seboj, vsi so si smeje, prijateljsko in zaupno kaj pripovedovali ali zbijali šale, diskutirali o čem ali peli ob harmoniju, na katerega je igralo tisto deklet z dolgimi pšeničnimi lasmi in nežnim belim obrazom, ki jo je bil videl že pred nekaj urami. V tem veselem hrumu mu je bilo prijetno. Zdelo se je, da nihče ne opazi njegove osamljenosti. Tu pa tam se je kdo začuden ozrl vanj, toda naslednji hip se je že spet zamotil s kom drugim. Čeprav si je želel, da bi Janez kmalu prišel, se vendar ni čutil zapuščen. Bilo mu je prijetno v tej študentovski družbi, veseli, raz-

želni upravi; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.45 20 minut jazz; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 14. februarja, ob 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Operetne melodije; 16.30 Benvenuto Cellini: »Moje življenje«. Prevedla in dramaturgizirala Kalanova. Sedmo nadaljevanje; 16.50 Ansambel Sambistas da Guanabara; 17.20 Dialog - Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Ščepec poezije; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Veseli Dolinski Trio s pevcema Dariom in Darkom; 18.50 Basiov orkester; 19.10 Theuerschub: »Družinski obzornik«; 19.30 Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.15 Poročila - Dans v deželni; 20.00 Šport; 20.15 Poročila - Danes v deželni in skrivnostne zgodbe; 21.20 10 minut z Ninijem Rossom; 21.30 Vabilo na ples.

igrani in kipeči od diskusij, pa vendar umerjeni in olikani.

Pred njim se je ustavil plečat dolgin razmršenih svetlih las in otroško sinjih oči.

»Pozdravljen kolega. Ti si pa nov tu, ali ne?« je rekel oni in mu dal roko. »Moje ime je Jože Pungartnik. Da pa sem z Dolenjske doma, me tako nareče izdaja. Ali sva morda rojaka? Toda tvoj obraz se mi zdi bolj štajerski.«

»Res je,« je smehljal priznal Tine in se predstavljal.

»Si bruc?«

»V nekem smislu že.«

»Lepo, da si prišel med nas. Jaz sem namreč klubov predsednik. Te je kdo povabil, ali si prišel sam?«

Tine je povedal, da čaka Drevenška.

»Vsak hip mora biti tu, če ni posebej zadržan,« je rekel Pungartnik. »Nocoj pa pride še bolj za gotovo, ker se moramo pogovoriti o delu kluba v novem semestru. Njega pa to zanima. Kako ti je všeč med nami?«

»Čisto lepo, le škoda, da nobenega ne poznam.«

»O, ne bo dolgo, pa boš poznal vse in boš videl, da so vsi fejt fantje — da o dekletih niti ne govorim, saj sam vidiš,« se je nasmehnil in pokazal z očmi na najbližje. »Boš ostal tudi pri pogovoru?«

»Bom.«

»Tudi ti lahko kaj poveš, kako misliš o stvarih, o katerih bomo govorili.«

»V redu. Če se mi bo zdelo, da bi imel nekaj pripomniti.«

»Velja?«

»Velja.«

Še enkrat sta si stisnila roki, nakar se je svetlosi dolgin spet pomešal med navzoče. Nekaj hipov nato se je znašel obkoljen od deklet. Videti je bilo, da je priljubljen in temu se ni bilo čuditi.

Tedaj je prišel Janez. Preril se je k mizi in pogledal v dopisni zvezek, a Tine je bil že pri njem in ga potrepil po rami. Janez se ga je resnično razveselil.

»Bil je že čas, da si prišel. Skoraj sem že verjel, da si se vrnil v bogoslovje.«

»Veš, da mi je bilo nekaj dni res težko, ko so se moji bivši tovariši vračali tja?«

»Tisto je zdaj za teboj. Zdaj te čakajo tu nove izkušnje. Takšni ljudje, kot si ti, so nam potrebni tudi zunaj. In še bolj.«

Tisti hip je predsednik Pungartnik stopil h koncu dolge mize, ki je delila sobo skoraj na dvoje, in zaploskal, da bi utihnili.

»Dragi kolegi in kolegice! Počakal je za hip, da se je hrup pomiril, nato je nadaljeval. »Začnjam naš pogovor o tem, kako si zamišljamo klubovo delo v novem šolskem letu in kdaj bi imeli občni zbor ter volitve novega odbora...«

(dalje)

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

priredi v nedeljo 8. februarja ob 15. uri v Kulturnem domu

PUSTNO RAJANJE Z RDEČO KAPICO

tradicionalni otroški predpustni ples.

Sodelovali bodo člani SG s prizori iz »Rdeče kapice«, slavni čarovnik Čira Čara in godba, da je joj!